

פרידה מסבא אהוב / דפנה, בתם של אורית ומאיר

דברים בהלוויה



לפני חודשים ספורים סיפרתי לכם קצת על סבתא יהודית, שהלכה לעולמה. אם את סבתא יהודית ניתן היה לתאר כמנוע שקט, אז את סבא מרדכי, ממנו אני נפרדת היום, תדמינו כמנוע שאת נוכחותו קשה לפספס - לעיתים דעתן, לרוב עקשן, תמיד אומר את שעל ליבו - וליבו ענק.

כסבא היה דמות נערצת על ידי כל נכדיו - ללא יוצא דופן. בחודשי הקיץ בילינו שעות בבריכה. סבא, שאהב יותר מכל לעודד את נכדיו לפתח כישרונות ותחביבים - היה מהראשונים לזהות את אהבתי למים ושחיה. את הקיץ חתמנו בהשתוללויות על ערמות הכותנה, ואילו בסתיו ובאביב היינו בעיקר על האופניים. לרובנו, הנכדים, היו אופניים אישיים, שחנו מחוץ לבית הסבים. ולמקרה שתהיתם - היו אלה זוגות ישנים, שכמו במטה קסם הושבחו על ידי סבא. בעזרת אלה חרשנו את הקיבוץ לאורכו, לרוחבו ולעיתים גם מחוץ לו. לפעמים ביחיד או בקבוצה של מספר נכדים, היינו מדווחים אחרי סבא כמו שיירה של ברווזנים, בעוד סבתא יהודית מסיימת את הכנת הארוחה היינו יושבים לקרב דומינו או קלפים.

בימי החורף, כשגשום וקר, דאג סבא להכיר לי עולם תרבותי ישן וקסום, שמעטים מבני גילי זכו להכיר בילדותם. בניצוחו צללתי לעולמו של הנס כריסטיאן אנדרסן בגילומו של דני קיי, האזנתי ללסלי קארון שרה "היי לילי היי לו", וכמובן לא נדלג על קלאסיקות כחול לבן עם ניחוח הונגרי כמו תעלת בלאומילך, השוטר אזולאי וארבינקא. אי אפשר שלא לחייך כשאני נזכרת בבקרים בהם היה מכין לנו חביתה עם פרצוף עשוי עיגולי קבנוס, או איך תמיד הפתיע עם עפרונות צבעוניים חדשים ליצירה או משחק מחשבה... וכך שבתות לציודו היו עמוסות חוויות, שלעומתן קייטנות יחווירו...

אני זוכרת שכשמלאו לי 12 סבא שאל אותי מה ארצה ליום ההולדת. בלי להסס עניתי "פוף", שבזמנו היה פריט חובה בחדרה של מתבגרת. כאשר הלכנו ביחד לקניון, נוכחתי לדעת שהפוף בגווני פרה, שרציתי, היה קצת יקר. אבל סבא לא ויתר. הוא החליט להתמקח עם המוכר בשובבות אך בנחישות, ואפילו עשה עצמו "הולך ולא חוזר", מה שהפך את הסיטואציה לספק קומית ספק מביכה... אבל את הפוף בסוף קיבלתי, ואפילו בחצי מחיר. באותו יום הבנתי שני דברים: א. סבא מתמקח כמו סוחר במרקש. ב. מילה של סבא היא מילה.

לצד תדמית הקיבוצניק העמל, סבא היה איש קדור ומתוקתק. פעם בשבוע היה מתגלח בטקסיות עם כלי הגילוח של פעם, כאשר מהרדיו בשירותים... כן שמעתם נכון, התנגנה נעימת שירים ושערים. את נעליו דאג לצחצח, ובקרבתו היה תמיד מסרק. בחתונה שלי הרב אפילו החמיא לו שהוא איש נאה. סבא, על אף היותו שייך לזמנים קצת אחרים, מעולם לא נתן לזמן או לגילו להגבילו. כך, באמצע גיל 70 למד את רזי המחשב והיה גולש באינטרנט ואף מוריד שירים שאהב.

כשאמרתי קודם שסבא היה דמות נערצת בקרב משפחתו, המשמעות הייתה שלעולם לא רצית לאכזב או להעציב אותו. ואכן, כשהחלטתי לעבור לארה"ב חששתי שאת הידיעה הזו יהיה לי הכי קשה לספר לסבא. בתחילה שתק, לאחר מכן שאל שאלות, אמר כי לבני דורו ישראל היא הבית הטבעי - ולבסוף נתן לי את

ברכת הדרך, תוך קביעה שאושרי הוא אושרו. לפני שבע שנים, בביקורי הראשון, הוא שמח לשמוע שמצאתי עבודה וטוב לי. "אולי החברה תיתן לך לעבוד מישראל?" תהה במבט עצוב. אני זוכרת שקצת נשבר לי הלב כשעניתי "אני לא חושבת, סבא".

מאז הלכו והתמעטו השיחות הצלולות בינינו. סבא שקע לאט לאט, והלך לאיבוד בתוך ראשו, אם כי בשיחות הוידאו שניהלנו הוא הצליח לשמור על רגעי צלילות ואף הצליח לענות לעניין. בשנתיים האחרונות גם אלה הפכו למשימה כמעט בלתי אפשרית - עד שלבסוף נאלצתי להסתפק בדיווחים השבועיים מאבא ואמא. לא קלה הייתה הידיעה שאתה הולך ודועך. כל שיכלתי לקוות היה שאינך סובל.

סבא, עכשיו משהצטרפת לסבתא ליהודית, אני בוחרת לראות בכך סוג של נחמה, שהרי מעולם לא ביקשתם להיפרד ולכן אני בטוחה שהיה זה איחוד מרגש וצלול למדי עבור שניכם.

דע שהיית עבורי התגלמות הנחישות, החריצות, מורה דרך לחיים ודמות מעוררת השראה, שלפעמים גרמה לתואר "סבא" להישמע גברי מדי. אם את משפחתי אבנה ואעשיר בעשירית ממה שאתה בנית - אראה בכך הצלחה גדולה.

תודה שהתעקשת, לימדת, שאלת ובעיקר אהבת כל כך.
אוהבת המון ומתגעגעת, דפנה

